

NIKOLAS SPARKS

Sa svakim dahom

Prevele

Žermen Filipović i Dubravka Srećković Divković

■ Laguna ■

Naslov originala

Nicholas Sparks

EVERY BREATH

Copyright © 2018 by Willow Holdings, Inc.

Translation copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ovo je prozno književno delo. Imena, ličnosti, mesta i događaji plod su piščeve mašte. Svaka sličnost sa stvarnim ličnostima, živima ili mrtvima, događajima i mestima sasvim je slučajna.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Viktoriji Vodar

SRODNA DUŠA

*I*ma priča koje poteknu iz tajanstvenih, nepoznatih mesta, a ima i onih koje budu otkrivene, dobijene na dar od nekog drugog. Ova priča spada u te potonje. Jednog hladnog, vetrovitog dana poznog proleća 2016, odvezao sam se na Sanset Bič u Severnoj Karolini, jedno od mnoštva ostrvaca između Vilmingtona i granice s Južnom Karolinom. Parkirao sam kamionet u blizini mola i zaputio se peške plažom prema Ptičjem ostrvu, nenaseljenom priobalnom rezervatu. Meštani su mi pričali da tamo postoji nešto što treba da vidim, možda će se, čak su nagovestili, to mesto naći i u nekom mom romanu. Rekli su mi da tražim američku zastavu; kad je spazim u daljini, znaću da sam blizu.

Nedugo pošto se zastava ukazala na vidiku, dao sam se u budno osmatranje. Trebalo je da pronađem poštansko sanduče zvano Srodna duša. To poštansko sanduče – nasadeno na stub od starog drveta koje je nanelo more, nedaleko od dine prošarane ljutkom – postoji negde od 1983. i ne pripada nikome i pripada svima. Svako može da ubaci pismo ili razglednicu,

svaki prolaznik može da pročita šta je u njemu ostavljeno. Na hiljade ljudi to čini svake godine. S vremenom je Srodna duša postala spremište nada i snova u pisanoj formi... i uvek se tu nađu ljubavne priče.

Na plaži nije bilo nikog. Dok sam prilazio usamljenom poštanskom sandučetu na tom pustom delu obale, razaznao sam kraj njega drvenu klupu. Bilo je to savršeno mesto za odmor, položaj za razmišljanje.

U poštanskom sandučetu sam našao dve razglednice, nekoliko prethodno otvorenih pisama, recept za bransvički gulaš, dnevnik naizgled napisan na nemačkom i debeo žuti koverat. Bilo je tu olovaka, neupotrebljenog papira u bloku, koverata – verovatno za svakog ko je nadahnut da postojećem sadržaju doda sopstvenu priču. Seo sam na klupu, pažljivo pročitao razglednice i recept, a zatim se posvetio pismima. Gotovo smesta sam primetio da niko ne piše prezimena. U pojedinim pismima navodila su se imena, u nekima samo inicijali, a bilo je i onih potpuno anonimnih, što je samo pojačavalo utisak misterije.

Ali anonimnost kao da je dozvoljavala da se otvoreno razmišlja. Čitao sam o ženi koja je, nakon borbe s rakom, u nekoj hrišćanskoj knjižari upoznala muškarca iz snova, ali je strepela da ga nije dostojna. Čitao sam o detetu koje se nadalo da će jednog dana postati astronaut. Bilo je tu pismo mladića koji je nameravao da svoju dragu zaprosi u luftbalonu, pa jedno od muškarca koji je želeo da svoju susedku pozove da izađu, ali se plašio da će ga ona odbiti. Pročitao sam pismo čoveka koji je nedavno pušten iz zatvora i nije želeo ništa do da život počne iz početka. Poslednje pismo je napisao čovek čiji je pas Tedi nedavno morao na uspavlivanje. Još je žalio za psom, a kad sam pročitao pismo, proučio sam i fotografiju ubačenu u koverat; na njoj se video crni labrador retriever milog pogleda i osedele njuške. Muškarac se potpisao inicijalima A.

K., a ja sam se ponadao da će naći načina da ispuni prazninu koju je ostavio Tedijev odlazak.

Tada je vetar već uporno duvao i oblaci su postajali sve tamniji. Bližila se oluja. Vratio sam recept, razglednice i pisma u poštansko sanduče i stao da premišljam da li da otvorim žuti koverat. Njegova debljina je ukazivala na znatan broj stranica, a poslednja mi je želja bila da pokisnem u povratku do kamioneta. Dok sam tako razmišljao, okrenuo sam koverat i primetio da je neko na poleđini napisao Najneverovatnija priča svih vremena!

Traženje priznanja? Izazov? Je li to napisao autor ili neko ko je pregledao sadržaj? Nisam bio siguran, ali kako da odolim?

Otvorio sam koverat. Unutra je bilo desetak listova, uz njih foto-kopije tri pisma i nekoliko fotokopiranih crteža muškarca i žene za koje je bilo očigledno da su zaljubljeni jedno u drugo. Njih sam ostavio po strani i usredsredio se na priču. Prva rečenica me je naterala da zastanem:

Najvažnija sudbina u svačijem životu jeste ona koja se tiče ljubavi.

Ton ovog pisma razlikovao se od tona prethodnih, obećavao je, činilo se, nešto veliko. Spremio sam se za čitanje. Posle stranice-dve, moja radoznalost se pretvorila u zanimanje; posle još nekoliko strana, nisam mogao da pustim priču iz ruku. Narednih pola sata na smenu sam se smejavao i osećao kako mi se grlo steže; nisam se obazirao na sve jači vetar i oblake koji su sada imali boju ugljena. Gromovi i blesci munja upravo su stizali na udaljeni rub ostrva kad sam pročitao poslednje reči, obuzet divljenjem.

Trebalo je već da pođem. Video sam kako kišna zavesa stupa po talasima ka meni, ali sam priču pročitao i drugi

put. U tom drugom čitanju uspeo sam potpuno razgovetno da čujem glasove likova. Kad sam pročitao pisma i pregledao crteže, osetio sam kako se u meni rađa ideja da možda nekako pronađem autora i porazgovaram s njim o mogućnosti da njegovu priču pretvorim u knjigu.

Ali pronaći tu osobu neće biti lako. Opisani događaji uglavnom su se odigrali u davnoj prošlosti – pre više od četvrt veka – a umesto imena, navedena su bila samo početna slova. Čak su i u pismima originalna imena bila izbeljena pre no što su stranice fotokopirane. Ništa nije ukazivalo na to ko bi mogao biti pisac ili umetnik.

No zaostalo je nekoliko putokaza. U delu priče koji se dešava 1990. pominjao se restoran sa stražnjim tremom i unutrašnjim kaminom na čijoj gredi stoji topovsko đule, navodno doneto sa jednog broda kapetana Crnobradog. Takođe se pominje i kućica na ostrvu u priobalju Severne Karoline, do koje se od restorana može stići pešice. A na stranama naizgled najsvježijeg datuma, pisac je govorio o građevinskim radovima koji su u toku na nekoj kući na plaži na sasvim drugom ostrvu. Predstavu nisam imao jesu li radovi sada završeni, ali sam odnekud morao da počnem. Iako su prošle godine, nadao sam se da će mi crteži naposletku pomoći da identifikujem likove. I naravno, bilo je tu poštansko sanduče Srodna duša na plaži gde sam sedeo, a ono je igralo ključnu ulogu u priči.

Tada je nebo već neopozivo izgledalo preteće i znao sam da nemam više vremena. Gurnuo sam stranice u žuti koverat, vratio sve u poštansko sanduče i požurio do kamioneta. Za dlaku sam izbegao pljusak. Da sam sačekao još koji minut, bio bih mokar do gole kože, a kroz staklo vetrobrana jedva se videlo iako su mi brisači radili najbrže što mogu. Odvezao sam se kući, pripremio sebi kasni ručak, pa se zagledao kroz prozor, i dalje razmišljajući o paru o kojem sam čitao na onim

stranicama. Do večeri sam znao da želim da se vratim do Srodne duše i ponovo ispitam priču, ali sam zbog vremenskih prilika i nekog poslovnog putovanja uspeo to da uradim tek gotovo nedelju dana potom.

Kad sam najzad otišao tamo, ostala pisma, recept i dnevnik još su bili tu, ali ne i žuti koverat. Pitao sam se šta se s njim desilo. Zanimalo me je jesu li te stranice ganule nekog neznanca kao i mene pa ih je odneo, ili možda postoji nekakav čuvar koji povremeno prazni poštansko sanduče. Pretežno sam se pitao nije li se autor predomislio i sam uklonio priču.

Zbog toga sam još više poželeo da razgovaram sa autorom, ali sam usled porodičnih i poslovnih obaveza bio zauzet narednih mesec dana i tek sam u junu našao vremena da započnem potragu. Neću vas gnjaviti svim detaljima u vezi s mojim istraživanjem – dobar deo sedmice otišao mi je na bezbrojne telefonske razgovore i odlaske u raznorazne privredne komore i okružne službe gde se čuvaju podaci o građevinskim dozvolama, a kamionetom sam prešao stotine kilometara. Kako se prvi deo priče odigrao pre više decenija, neki značajni orijentiri više nisu postojali. Uspeo sam da pronađem gde se nalazio restoran – sada je to bio elegantni bistro s morskim specijalitetima i belim stolnjacima – i njega sam iskoristio kao početnu tačku za istraživačke izlete u cilju upoznavanja okoline. Posle toga sam, prateći trag građevinskih dozvola, krenuo od ostrva do ostrva, i na kraju, u jednoj od svojih brojnih šetnji plažom, naišao na zvuke čekića i električne bušilice – što nije neuobičajeno za priobalne kuće, izložene morskoj soli i nepogodama. Kad sam ugledao starijeg muškarca kako radi na rampi što vodi od vrha dine do plaže, međutim, osetio sam da me je nešto iznenada uzdrimalo. Pamtio sam crteže, te sam čak i tako izdaleka naslutio da sam pronašao jednu od tih ličnosti o kojima sam čitao.

Prišao sam i predstavio se. Izbliza sam bio još sigurniji da je to on. Primetio sam tu mirnu snagu o kojoj sam čitao i iste pronicljive plave oči spomenute u jednom od pisama. Sračunavši, zaključio sam da se bliži sedamdesetoj, što je odgovaralo priči. Nakon kratkog neobaveznog razgovora, otvoreno sam ga upitao je li on napisao priču koja je završila u Srodnoj duši. U odgovor je namerno skrenuo pogled prema okeanu i možda čitav minut nije rekao ništa. Kad se ponovo obrnuo ka meni, kazao je da će mi na pitanja odgovoriti sutra po podne, ali samo ako sam voljan da mu pomognem u građevinskom projektu na kojem radi.

Rano ujutro pojavio sam se sa alatom o remenu oko pojasa, ali se pokazalo da je alat nepotreban. Zamolio me je da table iverice, štafle i presovanu drvenu građu pred kućom odnesem iza kuće, pa preko peščane dine na plažu. Gomila građe bila je džinovska, a zbog peska je svaki naramak bio dvaput teži. To mi je oduzelo bezmalo čitav dan, a ako se ne računa što mi je govorio gde šta da spustim, starac mi se uopšte nije obraćao. Čitav dan je bušio rupe, zakucavao eksere i radio pod sažičim letnjim suncem, zainteresovaniji za kvalitet svog rada nego za moje prisustvo.

Ubrzo pošto sam dovukao i poslednji naramak građe, dao mi je znak da sednem na dinu i otvorio ručni frižider. Napunivši dve plastične čaše ledenim čajem iz termos, pružio je jednu meni.

„Da“, najzad je prozborio. „Ja sam to napisao.“

„Je li istinito?“

Zaškiljio je kao da me procenjuje.

„Ponešto jeste“, priznao je, sa onim naglaskom opisanim na stranicama. „Neki bi možda osporili činjenice, ali sećanja se ne svode uvek na činjenice.“

Rekao sam mu kako mi se čini da bi od toga mogla ispasti čudesna knjiga i nabrojao niz vatrenih argumenata. Slušao me je ćutke, sa izrazom lica koji nije odavao ništa. Iz nekog razloga sam osećao žudnu, bezmalo očajničku potrebu da ga nagovorim. Posle nelagodne tišine tokom koje je, izgleda, vagao i procenjivao moj predlog, konačno se oglasio: voljan je da još porazgovaramo o toj zamisli, možda bi čak i pristao na moj zahtev, ali samo pod uslovom da on prvi pročita priču. Ako mu se ne dopadne, tražiće da uništım stranice. Ogradio sam se. Pisanje knjige iziskuje mesece, pa i godine truda – ali on nije odustajao. Na kraju sam pristao. Istini za volju, razumeo sam njegovo rasuđivanje. Da sam bio na njegovom mestu, i ja bih od njega tražio to isto.

Tada smo ušli u kućicu. Postavljao sam pitanja, on je davao odgovore. Ponovo sam dobio kopiju priče i pokazao mi je originalne crteže i pisma, koji su prošlost oživeli još više.

Razgovor je tekao. Priču je kazivao dobro i ono najbolje ostavio za kraj. Kad je palo veče, pokazao mi je nešto izuzetno – delo ljubavi – što mi je omogućilo da događaje zamislim jasno i do detalja, kao da sam bio svedok svemu što se desilo. Takođe sam video kako će reči izgledati na stranici, kao da se priča već pisala sama od sebe, a moja uloga bila jednostavno da je zabeležim.

Pre no što ću poći, zatražio je da se ne navode stvarna imena. Nije nimalo žudeo za slavom – sebe je smatrao povučenom osobom – ali još više od toga znao je da ta priča ima moć da otvori i stare i nove rane. Uostalom, ti događaji se nisu odigrali na nekakvoj osami. U njih su bili umešani živi ljudi, a neke od njih bi razotkrivanje prošlosti moglo uznemiriti. Uvažio sam njegov zahtev jer verujem da sama priča poseduje veću vrednost i značenje – moć da nas podseti da postoje trenuci kad se sudbina i ljubav sudaraju.

Na romanu sam počeo da radim ubrzo posle te prve zajednički provedene večeri. U godini što je usledila, kad god sam imao pitanja, pozvao bih ga telefonom ili ga posetio. Obilazio sam ta mesta, ili makar ona koja još postoje. Prebirao sam po novinskim arhivama i fotografijama snimanim pre dvadeset pet godina, pa i davnije. Kako bih iskopao još više pojedinsti, nedelju dana sam proveo u pansionu u jednom malom primorskom gradu na istoku Severne Karoline i otputovao čak u Afriku. Imao sam sreće u tom pogledu što vreme, čini se, protiče sporije u oba ta podneblja; bilo je trenutaka kad sam sticao utisak da sam zaista otputovao daleko u prošlost.

Posebno je bilo korisno putovanje u Zimbabve. Nikad nisam bio u toj zemlji, te su me zadivile njene spektakularne divlje životinje. Tu zemlju su nekad nazivali žitnicom Afrike, ali u vreme mog dolaska poljoprivredna infrastruktura bila je već velikim delom propala, a ekonomija se urušila, ponajviše iz političkih razloga. Šetao sam između ruševnih farmerskih kuća i neuzoranih njiva, oslanjajući se na sopstvenu maštu da bih zamislio kako je zelena bila ta zemlja na samom početku priče. Takođe sam proveo tri nedelje na raznim safarijima, upijajući sve oko sebe. Razgovarao sam s vodičima, izvidnicima i osmatračima o njihovoj obuci i svakodnevnom životu; nagađao sam koliko mora da im je teško da očuvaju porodicu, budući da uglavnom borave u divljini. Priznajem da je Afrika za mene bila potpuno zavodljiva. Nakon tih putovanja često mi se javi potreba da ponovo odem i znam da ću to uskoro učiniti.

Međutim, i pored sveg istraživanja, štošta još ostaje nepoznato. Dvadeset sedam godina – to je dug period i nemoguće je od reči do reči rekonstruisati neki davnašnji razgovor dvoje ljudi. A nemoguće je i tačno se setiti svakog koraka koji čovek načini, položaja oblaka na nebu, ritma talasa što zapljuskuju obalu. Samo mogu reći da je ovo što sledi najbolje što sam u stanju da

izvedem suočen s takvim ograničenjima. Pošto sam promenio još ponešto da bih zaštitio privatnost učesnika, ovu knjigu lako mogu da nazovem romanom, a ne faktografskim delom.

Postanak, istraživanje i stvaranje ove knjige spada u nezaboravne događaje u mom životu. U izvesnom smislu ona je preobrazila moje razmišljanje o ljubavi. Pretpostavljam da većina ljudi doživotno gaji onaj osećaj – Šta bi bilo da sam sledio svoje srce?, a nema načina da se odgovor na to pitanje ikada istinski sazna. Život je, uostalom, naprosto niz malih života, od kojih se svaki živi u jednom danu, a svaki od tih dana nosi svoje odluke i posledice. Malo-pomalo, te odluke pomažu da se oblikuju ljudi koji postajemo. Neke fragmente sam dočarao najbolje što sam umeo, ali ko može reći da je slika koju sam sklopio veran portret ovog para kakav je zaista bio?

Kad je posredi ljubav, uvek će biti skeptika. Lako je zaljubiti se; postići da ta ljubav traje uprkos raznim izazovima koje nam život donosi – san je koji izmiče mnogima. Ali ako čitate ovu priču sa istim divljenjem koje sam ja osećao dok sam je pisao, onda će se možda obnoviti vaša vera u tajanstvenu snagu kojom ljubav može da utiče na ljudske živote. Možda ćete jednog dana čak pronaći svoj put do Srodne duše s pričom koju sami imate da ispričate... s pričom koja ima moć da izmeni tuđi život onako kako niste ni pomišljali da je moguće.

*Nikolas Sparks
2. septembar, 2017.*

PRVI DEO

TRU

Ujutro 9. septembra 1990. Tru Vols je izašao i osmotrio jutarnje nebo, koje je pri obzorju imalo boju vatre. Zemlja pod njegovim nogama bila je ispucala, a vazduh suv; kiša nije pala više od dva meseca. Prašina mu se lepila za čizme dok je išao prema kamionetu koji je posedovao preko dvadeset godina. Kao i njegova obuća, kamion je bio prašnjav i iznutra i spolja. Iza ograde povrh koje se protezala električna žica, slon je vukao grane drveta što se srušilo ranije tog jutra. Tru nije obraćao pažnju na njega. Bio je to sastavni deo krajolika gde se rodio – njegovi preci su se iz Engleske iselili pre više od jednog veka – i nije se iznenadio ništa više no ribar koji primeti ajkulu kad se izvlači dnevni ulov. Bio je vitak, tamnokos, a sitne bore u uglovima očiju zaradio je životom provedenim na suncu; sa svoje četrdeset dve godine, ponekad se pitao je li on odlučio da živi u divljini ili je divljina odabrala njega.

U logoru je vladala tišina; ostali vodiči – među njima i Romi, njegov najbolji drug – ranije su tog jutra krenuli ka

glavnom smeštajnom objektu, odakle će goste iz čitavog sveta voditi u divljinu. Tru je radio u smeštajnom objektu u Nacionalnom parku Hvange poslednjih deset godina; pre toga, živio je više nomadski i menjao smeštajne objekte na svake dve-tri godine, onako kako je sticao sve više iskustva. Po pravilu je izbegavao samo one objekte koji su dozvoljavali lov, nešto što njegov deda ne bi razumeo. Njegov deda – koga su svi zvali Pukovnik iako nikad nije služio u vojsci – tvrdio je da je za života ubio preko trista lavova i geparda dok je štitio stoku na velikoj porodičnoj farmi blizu Hararea gde je Tru odrastao; njegov očuh i polubraća i sami su se lagano ali uporno bližili tom istom broju. Pored stoke, Truova porodica uzgajala je razne useve i dobijala više duvana i paradajza no ijedna druga farma u zemlji, a i kafe, takođe. Njegov pradedo je radio s legendarnim Sesilom Roudsom – rudarskim magnatom, političarom i simbolom britanskog imperijalizma – i nagomilao zemlju, novac i moć krajem devetnaestog veka, pre no što će sve preuzeti Truov deda.

Njegov deda, Pukovnik, nasledio je od svog oca uspešno preduzeće, ali se posao nakon Drugog svetskog rata širio eksponencijalnom brzinom, pa je porodica Vols postala jedna od najbogatijih u zemlji. Pukovnik nikad nije razumeo Truovu želju da pobjegne od nečeg što je u to doba već bilo prava poslovna imperija, kao i od života u znatnom luksuzu. Jednom prilikom, pred smrt – Tru je tada imao dvadeset šest godina – posetio je rezervat u kojem je Tru radio. Iako je spavao u glavnom smeštajnom objektu, a ne u kampu za vodiče, videvši gde Tru živi, starac je doživeo šok. Osmotrio je to prebivalište koje je verovatno smatrao malo boljim od stračare, bez izolacije i telefona. Svetlo je davala petrolejska lampa, a minijaturni frižider se napajao iz malog zajedničkog generatora. Bilo je to daleko od doma u kakvom

je Tru odrastao, ali to asketsko okruženje sadržalo je sve što je Truu potrebno, pogotovu kad se spusti večer, a na nebu se pojavi okean zvezda. Zapravo, taj kamp je označavao napredak u odnosu na neke prethodne gde je radio; u dva takva spavao je u šatoru. Ovde su makar imali tekuću vodu i tuš, što je smatrao izvesnim luksuzom, premda su se nalazili u zajedničkom kupatilu.

Ovog jutra je Tru poneo svoju gitaru u pohabanoj futrolji; kutiju za ručak i termos; šačicu crteža koje je izradio za svoga sina Endrua; ranac sa odećom za nekoliko dana, toaletnim potrepštinama, blokovima za crtanje, bojicama i ugljenim olovkama, i pasoš. Iako će odsustvovati oko nedelju dana, zaključio je da je to sve što će mu trebati.

Kamionet mu je bio parkiran ispod jednog baobaba. Neke kolege vođači volele su njegove suve, meke plodove. Mešali su ih u kašu koju su doručkovali, ali Truu nikad nisu bili po ukusu. Ubacivši ranac na prednje sedište kamioneta, proverio je da pozadi, na prikolici, nema ničeg što bi se moglo ukrasti. Mada će kamionet ostaviti na porodičnoj farmi, tamo je više od trista poljskih radnika, a svi oni zarađuju vrlo malo. Dobar alat lako bi mogao nestati netragom uprkos budnim očima njegove porodice.

Seo je za volan i stavio naočari za sunce. Pre no što će upaliti motor, proverio je da ništa nije zaboravio. Nije tu bilo bogzna šta; pored ranca i gitare, sa sobom je poneo pismo i fotografiju koje je primio iz Amerike, avionske karte i novčanik. Na držaču iza njega počivala je napunjena puška, za slučaj da se kamionet pokvari, a on se zatekne u divljini, koja je i dalje jedno od najopasnijih mesta na svetu, naročito noću, čak i za nekog iskusnog kao što je on. U kaseti su se nalazili kompas i baterijska lampa. Proverio je da li mu je šator ispod sedišta, opet za slučaj vanrednih okolnosti. Bio

je dovoljno kompaktan da stane na prikolicu kamioneta, i mada ga to ne bi mnogo zaštitilo od grabljivih životinja, bilo je bolje nego da spava na zemlji. *Lepo onda*, pomislio je. Sasvim je spreman.

Već se videlo da će dan biti topao, a u kabini kamioneta bilo je još toplije. Prepustio se klima-uređaju zvanom „dva trideset dva“ – dva prozora otvorena pri brzini od trideset dva kilometra na čas. Neće mu pomoći mnogo, ali odavno se navikao na vrućinu. Zavrnuo je rukave bledožučkaste košulje. Na sebi je, kao i obično, imao pantalone za pešačenje koje su s godinama postale mekše i udobnije. Gosti što se izležavaju oko bazena u glavnom smeštajnom objektu sigurno su sad u kupaćim kostimima i japankama, ali on se tako odeven nikad nije osećao prijatno. Čizme i platnene pantalone jednom su mu spasle život kad je naišao na ljutitu crnu mambu; da nije bio propisno obučen, otrov bi ga ubio za manje od trideset minuta.

Pogledao je na sat. Tek je prošlo sedam, a pred njim su bila dva dugačka dana. Upalio je motor i izvezao se u rikverc, pa krenuo ka kapiji. Iskočio je, otvorio kapiju, provezao kamionet, zatvorio kapiju. Ostalim vodičima nimalo nije nužno da se vrate u kamp i zateknu u njemu čopor lavova. To se već događalo – ne baš u ovom kampu, ali zato jeste u jednom drugom gde je radio, u jugoistočnom delu zemlje. Bio je to haotičan dan. Niko nije tačno znao šta treba da preduzmu izuzev da čekaju dok lavovi ne odluče koliko nameravaju da ostanu. Srećom, lavovi su kasnije po podne napustili kamp i otišli u lov, ali otad je Tru uvek naročito proveravao kapije, čak i kad nije vozio. Neki vodiči su bili novi, a on nije hteo ništa da prepušta slučaju.

Ubacio je u drugu brzinu, nastojeći da vozi sa što manje truckanja. Prvih sto pedeset kilometara put je vodio po

izbrazdanim pošljunčanim drumovima punim rupa, najpre kroz rezervat, a onda pored brojnih malih sela. Taj deo će trajati do ranog popodneva, ali bio je na to navikao, pa je pustio da mu misli vrludaju dok je posmatrao svet koji je nazivao svojim domom.

Sunce je bleskalo kroz paperjaste oblake ponad vrhova drveća i osvetlilo je modrovranu ljubičastih grudi koja je poletela iz granja njemu sleva. Dve bradavičaste svinje prešle su mu put, prokaskavši pored porodice pavijana. Te životinje je video hiljadu puta, ali se i dalje divio njihovoj sposobnosti da opstanu okružene tolikim predatorima. Znao je da priroda ima sopstvenu polisu osiguranja. Životinje koje se nalaze nisko na lancu ishrane donose na svet više mladunaca; ženke zebre, na primer, nisu suždrebne svega devet do deset dana u godini. Sa druge strane, procenjuje se da lavice moraju da se pare više od hiljadu puta za svako mladunče koje uspe da poživi godinu dana. Bila je to evolucionarna ravnoteža u svom najistančanijem obliku i premda je sve to posmatrao svakodneвно, i dalje mu je delovalo izuzetno.

Gosti su ga često pitali šta je najuzbudljivije sa čim se susreo kao vodič. Prepričavao je kako izgleda kad te pojuri crni nosorog i kako je jednom gledao žirafu koja se izbezumljeno džilitala dok na kraju mladunče nije izletelo u pravoj eksploziji, koja ga je zapanjila svojom silinom. Video je kako mladunče jaguara bezmalo dvaput veću bradavičastu svinju odvlači na drvo, na pedalj ispred nosa čoporu iskeženih hijena koje su osetile miris plena. Jednom je pratio divljeg psa kog je sopstvena vrsta napustila te se pridružio čoporu šakala – istom onom čoporu što ga je pas nekad lovio. Priča je bilo bezbroj.

Je li moguće, pitao se, dvaput doživeti isti safari? Odgovor je glasio: i da i ne. Čovek može otići u isti smeštajni objekat,

sarađivati sa istim vodičem, poći u isto vreme i voziti se istim drumovima po istim vremenskim prilikama u isto doba godine, ali životinje će uvek biti na različitim mestima i radiće nešto drugo. Ići će na pojilo i vraćać se s pojila, osmatraće i osluškivaće, ješće, spavaće i pariće se, sve one naprosto pokušavajući da opstanu još jedan dan.

Pored puta je ugledao krdo impala. Vodiči su se šalili da su te antilope *Mekdonalds* divljine, brza hrana koje ima u izobilju. Činile su sastavni deo ishrane svih predatora i gostima bi obično dosadilo da ih fotografišu posle prvog safarija. Tru je, međutim, usporio kamionet i posmatrao kako jedna za drugom, neverovatno visokim i gracioznim skokovima, prelaze srušeno drvo kao da slede koreografiju. I one su na svoj način, pomislio je, posebne kao i velika petorka – lav, leopard, nosorog, slon i vodeni bivo – ili čak velika sedmorka, u koju se ubrajaju i gepardi i hijene. To su bile životinje koje su gosti najviše želeli da vide, divljač koja je izazivala najveće uzbuđenje. Stvar je u tome što opaziti lava nije naročito teško, makar ne kad sija sunce. Lavovi spavaju osamnaest do dvadeset sati dnevno i obično se mogu videti kako se odmaraju u hladu. Lav *u pokretu*, međutim, retkost je izuzev noću. U prošlosti je Tru radio u kampovima koji su nudili večernji safari. U nekoliko takvih prilika bilo je da se naježiš, a mnogo puta se našao zaslepljen prašinom što se kovitla dok stotinu bivola, gnuova ili zebri u stampedu beži od lavova. Tad je bilo nemoguće videti više od nekoliko centimetara u bilo kojem pravcu, pa je Tru bio prisiljen da zaustavi džip. Dvapat je shvatio da mu se vozilo iznenadno našlo u sendviču između čopora lavova i plena koji upravo love, a tada je osetio neverovatan nalet adrenalina.

Drum je bivao sve gori, pa je Tru još više usporio, kri-vudajući. Putovao je u Bulavajo, drugi po veličini grad u

zemlji i dom njegove bivše supruge Kim i sina Endrua. Tu je i sam imao kuću koju je kupio posle razvoda. Iz sadašnje perspektive, bilo mu je očigledno da on i Kim nisu bili jedno za drugo. Upoznali su se pre deset godina u nekom baru u Harareu, dok je Tru čekao novi posao. Kasnije će mu Kim reći da joj je delovao egzotično, što je, uz njegovo prezime, bilo dovoljno da pobudi njeno zanimanje. Ona je pak bila osam godina mlađa od njega, lepa, puna nekog nehajnog a ipak samopouzdanog šarma. Korak po korak, na kraju su narednih šest nedelja proveli manje-više zajedno. A tada je divljina opet pozvala Trua i želeo je da prekine vezu; rekla mu je, međutim, da je u drugom stanju. Venčali su se, Tru je prihvatio posao u Nacionalnom parku Hvange jer je relativno blizu Bulavaja, a nedugo potom na svet je došao Endru.

Premda je znala kako Tru zarađuje za život, Kim je pretpostavljala da će, kad dobiju dete, Tru naći neki posao zbog kojeg neće odsustvovati nedeljama. No on je nastavio da radi kao vodič, Kim je s vremenom upoznala drugog čoveka i brak im se okončao nepunih pet godina nakon što je sklopljen. Ništa nisu zamerali jedno drugom; naprotiv, njihov odnos se nakon razvoda poboljšao. Kad god bi došao po Endrua, on i Kim bi se ispričali kao stari prijatelji, što su i bili. Kim se preudala za Kena i dobila kćerku s njim; kad je poslednji put dolazio, Kim je Truu saopštila da je ponovo u drugom stanju. Ken je radio u finansijskom odeljenju kompanije *Er Zimbabwe*. Na posao je odlazio u odelu i redovno se pojavljivao kod kuće pred večeru. To je bilo ono što je Kim želela i Tru se radovao njenoj sreći.

A Endru...

Njegov sin je sada imao deset godina i bio je jedino sjajno što se dogodilo u Truovom braku. Sudbina je htela da Tru, u vreme kad je Endruu bilo svega nekoliko meseci, dobije

male boginje i ostane sterilan, ali nikad nije osetio potrebu za još jednim detetom. Za njega je Endru uvek bio više nego dovoljan i upravo se zbog njega Tru sada i zaputio u Bulavajo umesto pravo na farmu. Plavokos i smeđook, Endru je lično na majku i Tru je na zidovima svoje kolibe držao desetine njegovih nacrtanih portreta. S godinama je dodavao i fotografije – prilikom gotovo svake posete, Kim bi Truu predala koverat pun fotografija – različite verzije njegovog sina stapale su se i izrastale u nekog sasvim novog. Najmanje jednom nedeljno Tru bi skicirao nešto što je video u divljini – obično neku životinju – ali u drugim prilikama crtao je njih dvojicu, u nastojanju da sačuva uspomenu na poslednji susret.

Nije mu bilo lako da održava ravnotežu između porodice i posla, pogotovu posle razvoda. Šest nedelja, dok je on u kampu, dete je bilo kod Kim, a Tru je potpuno odsustvovao iz sinovljevog života: nije bilo telefonskih poziva, poseta ni neplaniranih odlazaka na fudbalske utakmice ili na sladoled. A onda bi na dve nedelje Tru preuzeo sina i igrao ulogu oca s punim radnim vremenom. Endru bi tad boravio u Truovoj kući u Bulavaju, Tru bi ga vozio u školu i iz škole, pakovao mu ručak i spremao večeru, pomagao mu kad piše domaće zadatke. Vikendom su radili šta god Endru odabere, i svakog tog trenutka Tru se pitao kako je moguće da toliko snažno voli svog sina, sve i ako nije uvek tu da to pokaže.

Zdesna je ugledao kako kruži par orlova mišara. Traže nešto što su prethodne noći ostavile hijene, možda, ili gledaju da nema neke životinje koja je uginula ranije tog jutra. U poslednje vreme su mnoge životinje teško preživljavale. Zemlja je bila usred još jedne suše i pojila su u ovom delu rezervata presahla. Nije to bilo iznenađenje; malo dalje na zapadu, u Bocvani, nalazila se pustinja Kalahari, zavičaj legendarnih Bušmana. Smatra se da je njihov jezik jedan od

najstarijih koji postoje, a kako je prepun coktanja i pucketanja jezikom, strancima zvuči bezmalo nezemaljski. Iako ne poseduju doslovce ništa materijalno, šale se i smeju više od bilo koje ljudske grupacije koju je sreo, ali se pitao koliko će još dugo uspevati da održe takav način života. Savremenost je nadirala i bilo je glasina da će vlada Bocvane zahtevati da se školuju sva deca u zemlji, pa tako i bušmanska. Slutio je da će to s vremenom označiti kraj jedne kulture koja je postojala hiljadama godina.

No Afrika se večno menjala. Tru se rodio u Rodeziji, koloniji Britanske imperije; gledao je kako zemlja zapada u građanske nemire i bio je još dečak kad se konačno raspala i na kraju podelila na Zimbabve i Zambiju. Kao i u Južnoj Africi – koja je u očima civilizovanog sveta uglavnom bila prokažena zbog aparthejda – u Zimbabveu je najveći deo bogatstva počivao u rukama malecnog procenta stanovnika, a bezmalo svi su bili belci. Tru nije verovao da će to trajati večno, ali politika i društvena nejednakost bile su teme o kojima više nije razgovarao sa svojom porodicom. I oni sami su, na kraju krajeva, činili deo te privilegovane grupe, a kao i sve privilegovane grupe, smatrali su da zaslužuju bogatstva i povlastice, ma kako okrutno da su stečeni prvobitni imetak i moć.

Tru je najzad stigao do granice rezervata i prošao pored prvog u nizu malih sela, doma nekih stotinu ljudi. Kao i kamp vodiča, selo je bilo ograđeno da bi se zaštitili i ljudi i životinje. Dohvatio je termos i otpio gutljaj, pa se nalaktio na otvoreni prozor. Prošao je pored žene na biciklu natovarenom kutijama punim povrća, zatim pored muškarca koji je pešaćio, zaputivši se najverovatnije u susedno selo, udaljeno desetak kilometara. Tru je usporio i zaustavio kamionet; muškarac je došetao do kamioneta i ušao. Tru je njegov jezik

znao dovoljno dobro da održava razgovor; srazmerno je tečno govorio ukupno šest jezika, od čega dva plemenska. Preostala četiri su bili engleski, francuski, nemački i španski. I to je bilo među onim njegovim kvalitetima zbog kojih je u smeštajnim objektima bio tražen radnik.

Na kraju je muškarca dovezao do njegovog odredišta i nastavio put, konačno se dokopavši asfaltiranog druma. Ubrzo se zaustavio da ruča – naprosto se parkirao pored druma i jeo na prikolici kamioneta u hladu akacije. Sunce je već bilo visoko odskočilo i svet oko njega bio je tih, bez ijedne životinje na vidiku.

Produživši posle ručka, napredovao je brže. Sela su postepeno zamenili manji gradovi, potom veći, a krajem popodneva stigao je do predgrađa Bulavaja. Pre toga je pisao Kim i obavestio je da dolazi, ali pošta u Zimbabveu nije uvek bila predvidljiva. Pisma su obično stizala na svoja odredišta, ali nije se moglo znati i kada će se to dogoditi.

Skrenuo je u njenu ulicu i parkirao se na prilaznoj stazi iza Kiminog automobila. Prišao je vratima i pokucao; trenutak-dva potom otvorila ih je, očigledno ga očekujući. Dok su se grlili, Tru je čuo sinovljev glas. Endru se stuštio niz stepenice i skočio Truu u naručje. Tru je znao da će doći vreme kad će Endru smatrati da je prevelik za takvo iskazivanje privrženosti, pa ga je stegao jače, pitajući se hoće li ikakva radost ikad biti veća od te.

„Mama mi je rekla da ideš u Ameriku“, kazao mu je Endru kasnije te večeri. Sedeli su napolju, na niskom zidu koji je služio kao ograda između Kimine i susedove kuće.

„Idem. Ali ne ostajem dugo. Vraćam se sledeće nedelje.“

„Voleo bih da ne moraš da ideš.“

Tru je obgrlio sina jednom rukom. „Znam. Nedostajaćeš i ti meni.“

„Pa zašto onda ideš?“

To je i bilo glavno pitanje, zar ne? Zašto je posle sveg ovog vremena stiglo pismo? I avionska karta?

„Idem da se vidim sa svojim ocem“, izgovorio je naposletku Tru.

Endru je zaškiljio, a plava kosa mu se belasala pod mesečinom. „Misliš, sa deda Rodnijem?“

„Ne“, odvratio je Tru. „Idem da se vidim sa svojim biološkim ocem. Nikad ga nisam upoznao.“

„Želiš li da ga upoznaš?“

Da, pomislio je Tru, a zatim: *Ne, ne baš.* „Ne znam“, priznao je na kraju.

„Pa zašto onda ideš?“

„Zato“, kazao je Tru, „što mi je u pismu saopštio da umire.“

Oprostivši se sa Endruom, Tru se odvezao svojoj kući. Otvorio je prozore da se izvetri, izvadio gitaru, pa svirao i pevao jedan sat pre no što će najzad leći.

Iz kuće je izašao rano ujutro. Za razliku od onih u Nacionalnom parku, putevi do glavnog grada relativno su dobro održavani, ali mu je ipak bio potreban gotovo čitav dan da stigne. Došavši kad je već pao mrak, Tru je ugledao svetla u veličanstvenom domu koji je njegov očuh Rodni iznova izgradio posle požara. U blizini su se nalazile još tri kuće – po jedna za oba njegova polubrata i još veća glavna kuća u kojoj je nekada živeo Pukovnik. Tehnički, vlasnik te glavne kuće bio je Tru, ali pošao je ka manjem drvenom zdanju pored

ograda. U dalekoj prošlosti u tom bungalovu su stanovali kuvar i njegova žena; Tru je kućicu sredio još kao momčić. Dok je bio živ, Pukovnik se starao da se bungalov čisti prilično redovno, ali se to više nije događalo. Prašine je bilo svuda i Tru je morao da istrese pauke i bube iz čaršava pre no što se zavukao u krevet. To mu nije bilo mnogo važno; bezbroj puta je spavao i u gorim uslovima.

Ujutro je izbegao porodicu. Zamolio je predradnika Tengvea da ga odveze na aerodrom. Sedokosi, žilavi Tengve je umeo da izmami život iz zemlje i u najtežim zamislivim uslovima. Njegovo šestoro dece radilo je na farmi, a njegova supruga Anuna spremala je obroke za Rodnija. Nakon majčine smrti, Tru je bio bliži s Tengveom i Anunom negoli i sa samim Pukovnikom, i sa čitave farme jedino su mu njih dvoje nedostajali.

Ulice Hararea bile su prepune automobila i kamiona, kola, bicikala i pešaka; na aerodromu je vladao još veći haos. Nakon što se prijavio za let, Tru se ukrcao u avion koji će ga najpre odvesti u Amsterdam, odakle će produžiti u Njujork i Šarlot, pa najzad u Vilmington, u Severnu Karolinu.

Sa svim čekanjima na sledeći let, u putu je proveo gotovo dvadeset i jedan sat pre no što je prvi put u životu stupio na američko tle. Kad je na aerodromu u Vilmingtonu stigao do sale za preuzimanje prtljaga, spazio je muškarca koji je držao tablu s njegovim imenom, ispisanim iznad naziva firme za iznajmljivanje limuzina. Vozač se iznenadio videvši da Tru nema nikakav drugi prtljag osim kutije za gitaru i ranca, pa se ponudio da mu makar njih ponese. Tru je odmahnuo glavom. Kad su izašli napolje na topli, vlažni vazduh i krenuli prema kolima, osetio je da košulja počinje da mu se lepi za leđa.

Vožnja je protekla bez ikakvih događaja, ali svet iza stakala automobilskih prozora bio je za njega stran. Krajolik,

ravan, bujan i zelen, kao da se protezao na sve strane; opažao je palme izmešane s hrastovima i borovima, travu boje smaragda. Wilmington je bio mali, primorski grad gde su se prodavnice velikih poslovnih lanaca mešale s lokalnim poslovnicama, a potom se ulazilo u staro jezgro grada s kućama koje su izgledale kao da imaju najmanje dvesta godina. Vozač mu je pokazao reku Kejp Fir, čije su slankaste vode šarali ribarski čamci. Na drumovima je video automobile, džipove i kombije koji nisu prelazili iz trake u traku kao što se to činilo u Bulavaju da bi se izbegla zaprežna kola i životinje. Niko nije vozio bicikl niti pešačio, a gotovo svako kog je ugledao na trotoarima bio je belac. Svet koji je ostavio za sobom delovao mu je daleko poput sna.

Posle sat vremena prešli su pontonski most, a onda je Tru iskrcan pred jednom dvospratnom kućom, ugnežđenom uz nisku dinu na ostrvu zvanom Sanset Bič, tik do obale pored granice s Južnom Karolinom. Potrajalo je koji časak dok nije shvatio da se čitavo prizemlje sastoji od garaža; čitava građevina delovala je bezmalo groteskno u poređenju sa mnogo manjom susednom kućom, pred kojom je stajao natpis NA PRODAJU. Pitao se da nije vozač pogrešio, ali vozač je ponovo pogledao adresu i uverio ga da je na pravom mestu. Dok su se kola udaljavala, začuo je duboki ritmični damar okeanskih talasa što zapljuskuju obalu. Pokušao je da se seti kad je poslednji put čuo taj zvuk. Pre najmanje deset godina, nagađao je Tru penjući se stepeništem na prvi sprat.

Vozač mu je bio dao koverat s ključem ulaznih vrata, pa je iz predvorja ušao u ogromnu sobu s patosom od borovine i gredama pod tavanicom. Ova obalska kuća bila je uređena kao da će je slikati za neki časopis: svako ukrasno jastuče i ćebe bilo je postavljeno sa ukusom i precizno. Ogromni prozori pružali su pogled na stražnji trem, iza kojeg se

prostranstvo ljutaka i dina razastiralo do okeana. Na tu veliku sobu nadovezivala se široka trpezarija, a u elegantnoj kuhinji nalazili su se po meri napravljeni ormarići s mermernim pločama i vrhunskim uređajima.

Iz poruke na radnoj površini saznao je da u frižideru i ostavi ima hrane i pića, a ako želi nekuda da ode, može da pozove službu za limuzine. Ukoliko ga zanimaju aktivnosti na vodi, u garaži su daska za surfovanje i pribor za pecanje. U poruci je takođe stajalo da se Truov otac nada da će stići u subotu po podne. Izvinjavao se što ne može da dođe ranije, mada nije objašnjavao zašto kasni. Kad je odložio poruku, Truu je palo na pamet da se možda i njegov otac dvoumi oko tog susreta isto kao i on sam... iz čega je proizlazilo pitanje zašto mu je uopšte poslao avionsku kartu. No dobro, uskoro će saznati.

Bio je utorak večer, pa će Tru imati nekoliko dana za sebe. To nije očekivao, ali sada više nije mogao bogzna šta da promeni. Narednih nekoliko minuta proveo je istražujući kuću i upoznavajući se s rasporedom prostorija. Glavna spavaća soba nalazila se malo dalje u istom hodniku gde je bila i kuhinja, i tu je ostavio svoje stvari. Na spratu je bilo još spavaćih soba i kupatila, ali sve je izgledalo novo i neupotrebljavano. U glavnom kupatilu je pronašao peškire, sapun, šampon i regenerator za kosu, pa je sebi priuštio tuširanje natenane, dugo ostavši pod vodom.

Kosa mu je još bila vlažna kad je izašao na stražnji trem. I dalje je bilo toplo, ali se sunce bližilo zalasku i nebo se razlitalo u hiljadu žutih i narandžastih nijansi. Škiljeći u daljinu, razaznao je nešto što je ličilo na jato pliskavica što se igraju u mirnijim talasima, dalje od obale. Kapija s rezom vodila je na stepenice koje su se spuštale do staze od drvenih dasaka

postavljenih po travi; prateći ih, stigao je do poslednje dine, gde je otkrio još jedne stepenice što silaze na plažu.

Tu je bilo vrlo malo ljudi. U daljini je video jednu ženu kako ide za malim psom; u suprotnom smeru, nekoliko surfera je plutalo na daskama u blizini mola koji je zadirao u okean poput ispruženog prsta. Krenuo je ka molu, koračajući po čvrstom pesku blizu ivice vode i razmišljajući kako donekad nije ni znao za Sanset Bič. Nije bio siguran da je ikada uopšte i razmišljao o Severnoj Karolini. Pokušao je da se seti je li imao nekog gosta odatle, ali nije uspeo. Zaključio je da to ništa i ne menja.

Stigavši do mola, popeo se uz stepenice i odšetao se do kraja. Naslonivši se podlakticama na ogradu, posmatrao je vodu koja se pružala do obzorja. Taj prizor vode, njene ogromnosti, takoreći je prevazilazio ljudsku moć poimanja. Podsetio ga je da tu postoji čitav jedan svet koji se može istražiti i zapitao se hoće li to ikad stići da učini. Možda će, kad Endru poodraste, njih dvojica nekad zajedno putovati...

Vetar je dunuo jače, a mesec započeo svoj spori uspon po tamnomodrom nebu. Shvatio je to kao znak da krene natrag. Pretpostavljao je da je njegov otac vlasnik te kuće. Možda je i iznajmljena, ali opremljena je isuviše skupo da bi se poverila neznancima, a osim toga, ako je tako, zašto jednostavno Trua nije smestio u hotel? Iznova ga je zakopkalo to odlaganje susreta do subote. Zašto mu je rezervisao let toliko ranije? Ako zaista umire, nagađao je Tru, možda je razlog medicinske prirode, što znači da ni subota nije zajamčena.

Ali šta će se dogoditi kad se njegov otac najzad pojavi? Taj čovek je njemu neznanac; jedan jedini susret to neće promeniti. No i pored toga, Tru se nadao da će otac umeti da mu odgovori na neka pitanja, a to je i bio jedini razlog što je Tru uopšte odlučio da dođe.

Ušavši u kuću, iz frižidera je iskopao odrezak. Morao je da otvori nekoliko ormarića dok nije našao tučani tiganj, ali je šporet, ma koliko pomodan, funkcionisao slično kao oni kod kuće. Bilo je tu i neke hrane iz *Marijeve delikatesne radnje*, pa je na tanjir sipao nešto nalik salati od nekakvog kupusa, kao i salatu od krompira. Pošto je jeo, oprao je tanjir, čašu i pribor za jelo, dohvatio gitaru i vratio se na stražnji trem. Svirao je i tiho pevao za sebe jedan sat, dok je nebom povremeno proletala pokoja zvezda padalica. Mislio je na Endrua i Kim, na svoju majku i svog dedu, a onda mu se konačno pripavalo dovoljno da ode u krevet.

Ujutro je uradio sto sklekova i sto trbušnjaka, a zatim neuspešno pokušao da skuva kafu. Nije bio u stanju da dokuči kako radi aparat. Previše dugmića, previše izbora, a pojma nije imao gde da sipa vodu. Odlučio je da ode na plažu, nadajući se da će nabasati na neko mesto gde će moći da popije kafu.

Kao i prethodne večeri, na plaži je bio gotovo sasvim sam. Pomislio je koliko je prijatno kad čovek spontano pođe u šetnju. To nije mogao u Hvangeu, bar ne bez puške. Stigavši do peska, duboko je udahnuo i osetio ukus soli u vazduhu; osećao se kao stranac, a to je i bio.

Gurnuo je ruke u džepove, upijajući jutro. Posle petnaest minuta hoda, spazio je mačku na vrhu dine, pored trema koji se popravljao i gde su stepenice do plaže još bile nedovršene. Na farmi je bilo ambarskih mačaka, ali ova je izgledala kao da pretežno boravi u kući. U tom trenutku je pored njega projurilo belo psetance, zaletevši se prema jatu galebova, koji prhnuše u vazduh poput male eksplozije. Pas je na kraju skrenuo ka dini, ugledao mačku i sunuo kao raketa. Mačka je skočila na trem, a pas je zgrabio uz dinu za njom i oboje su nestali sa vidika. Minut potom, iz daljine se začula škripa automobilskih guma, a onda kevtanje i cvilež psa.

Osvrnuo se; na pola plaže je ugledao ženu, nesumnjivo vlasnicu psa, kako stoji blizu vode zagledana u okean. Nagadao je da je to ona ista koju je opazio prethodne večeri, ali bila je predaleko da vidi i čuje šta se dogodilo.

Oklevajući načas, Tru je krenuo za psom; noge su mu se klizale po pesku dok se peo uz dinu. Zakoračio je na trem, pa krenuo stazom i na kraju stigao do novog stepeništa što je sa jedne strane vodilo do kućnog trema, a sa druge do tla. Sišao je i zaokrenuo među dve kuće, po stilu slične onoj u kojoj on boravi. Popevši se na nizak potporni zid, stupio je na drum. Nisu se videla nikakva kola. Nije bilo ni histeričnih ljudi ni psa koji leži na putu. To je za početak bilo dobar znak. Iz iskustva je znao da ranjene životinje često potraže sklonište ako još mogu da se kreću, čime im priroda omogućava da ozdrave sakrivene od grabljivaca.

Pošao je ivicom druma, zagledajući po žbunju i oko drveća. Nije video ništa. Prešao je na drugu stranu, pa ponovio to isto i konačno naišao na psa: stajao je blizu živice, a zadnja šapa mu se klatila. Pas je dahtao i drhtao, a da li od bola ili šoka, Tru nije mogao da odredi. Razmišljao je da li da se vrati na plažu i pokuša da nađe onu ženu, ali se plašio da bi pas mogao da odšepa u nepoznatom pravcu. Skinuvši naočari za sunce, čučnuo je i pružio ruku.

„Zdravo“, rekao je mirnim, ravnomernim glasom. „Je li ti dobro?“

Pas je nakrivio glavu, a Tru je počeo lagano da mu se približava govoreći mu tiho i staloženo. Kad se Tru primakao, pas se ispružio pokušavajući da mu onjuši ruku, pa napravio nekoliko kolebljivih koraka ka njemu. Pošto se konačno uverio u njegove dobre namere, pas se opustio. Tru ga je pomilovao po glavi i proverio da li krvari. Krvi nije bilo. Na pločici na ogrlici Tru je pročitao ime *Skoti*.